

Under **LUPEN**

2024

Medlemsblad nr. 1

Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende

Det viktige samarbeidet mellom helsetjenesten og pårørende

Side 6

Tenk om...

Tekst: Yngvar Bjarne Hurlen, Kasserer i LUPE

En eldre mor kom til meg og refererte til en samtale hun hadde hatt med sin voksne sønn. Sønnen har vært hjemmeboende i mange år, og han har sine utfordringer med ulike funksjonsvansker.

Det er mange foreldre som kanskje venter i det lengste med å sikre at sønnen/datteren flytter ut i egen boform. Mange foreldre holder nok igjen av ulike grunner. Omsorgsoppgavene har vært så innarbeidet i selve livet at når de selv ikke kan mestre disse, så oppleves en utflytting tung og vanskelig.

En dag fikk hun et uventet og overraskende spørsmål som satte henne litt ut. Sønnen spurte «Mor, hvem skal passe meg når du er død?» Moren måtte tenke seg om.

Kanskje alt det «nye» blir så overveldende at mor ikke har krefter til å være den gode samarbeidspartneren som hun gjerne kunne ha vært? Skulle hun hadde tenkt på dette før, og eventuelt når? Hun ønsket jo fremdeles å kunne gjøre mange hyggelige ting sammen med sønnen sin.

Har du tenkt på dette?

Hun hadde ikke tenkt tanken på at den dagen skulle komme. Her hadde de begge levd sammen i nærmere 40 år. Alt var jo så bra. Sønnen hadde dagtilbud som det virket som han trivdes med, transporten til og fra fungerte bra og hun kunne som pensjonist ta hånd om alle omsorgsoppgavene som var nødvendige for at han skulle ha det fint.

“Mor, hvem skal passe meg når du er død?”

Selvfølgelig hadde ikke alt gått på skinner hele tiden, men de hadde kommet seg gjennom det meste som følge av hennes «ståpåvilje» overfor hjelpeapparatet. Hun kunne muligens oppleves som den brysomme moren, men jammen hadde hun fått det til. Så lenge hun kunne holde seg frisk og hun mestret hverdagen med sønnen, så var tanken på at det en dag skulle ta slutt helt fjern.

Hun ble sønnen svar skyldig.

Ansvarlig utgiver: Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende (LUPE)

LUPE kjemper for at mennesker med utviklingshemming aksepteres som likeverdige mennesker, med reelle og varierte bo-, arbeids-, aktivitets- og utdanningsmuligheter. Vi vil gi utviklingshemmede og deres pårørende kjennskap til sine rettigheter, samt veiledning.

Org. Nr.: 979798806

Kontor og postadresse:
Hans Nielsen Hauges gt. 44B
0481 Oslo
(Betjent etter avtale)

Kontaktinformasjon:
Tlf. 948 89 241
E-post: post@lupeorg.no
Nettside: lupeorg.no

Redaktør: Lily Kalvø
Tlf. 917 95 050
E-post: redaktor@lupeorg.no

Innhold til bladet sendes på e-post
Neste frist er: 20. april 2024

Forsidefoto: Shutterstock

Design og trykk:
ID Design AS

Opplag: 1800

Annonsealg:
Faktureringservice sør AS
Tlf. 401 73 115
faktserv@faktserv.no

Innhold

- 02 Lederen**
Mange pårørende kvier seg for å ta denne viktige samtalen om fremtiden.
- 04 Aktuelt**
Likepersonssamling og ledermøte skal avholdes i juni. Les mer om innholdet og om praktiske detaljer.
- 06 Det viktige samarbeidet**
Pårørende erfarer fremdeles utfordringer i samarbeidet med helsetjenesten, og etterlyser en mer systematisk tilnærming. Hva skal til for å sikre et godt samarbeid?
- 10 Passnekten ble omgjort**
I denne saken endte klagen med medhold. Men passloven er diskriminerende og må endres, mener stadig flere.
- 16 LUPE Rogaland**
Fylkeslaget inviterte til en dagstur med skikkelig historisk sus på flere av øyene i «gamle» Rennesøy kommune.
- 19 LUPE Trøndelag**
Årets førjulstur gikk til vakre Røros. Det var ikke bare julebordet som fristet deltakerne!
- 19 LUPE Agder**
Det ble en koselig kveld med bowling konkurranse og et måltid ute i det fri for alle som deltok på dette arrangementet.
- 20 LUPE Vanylven**
LUPE Vanylven feiret sitt årlige julebord på Eidsåtn.
- 23 Kontaktinfo**
Her finner du kontaktinfo til sentralstyret, fylkeslederne og lokallagene.

INVITERER TIL SAMLING: Sentralstyret i LUPE arrangerer likepersonssamling og ledermøte 7.-9.juni.

Bli med på samling

Årets likepersonssamling og ledermøte avholdes på Quality Hotel Olavsgaard på Skjetten.

Helgesamlingen starter på fredag ettermiddag den 7. juni, med avslutning til lunsj på søndag den 9. juni. Det er bare å glede seg til mye faglig påfyll og gode samtaler med LUPE likepersoner, styret og venner.

I år blir det mye fokus på likepersonsarbeid generelt, samt CRPD (Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne). Detaljert program sendes ut til fylkes- og lokallagene. Påmelding og nærmere informasjon om krav til hvem er kvalifisert til å delta på likepersonssamlingen, og om reisemuligheter, skjer via fylkeslagene. Se adresseoversikten på side 23. Reise- og oppholdsutgifter dekkes av LUPE.

Endelig!

Stortinget har vedtatt å fjerne utdaterte, stigmatiserende og diskriminerende begrep fra lovverket.

Lovverket skal dermed renskes for ord som for eksempel «sinnssyk» og «åndssvak». Det var SV som sikret flertallet i Stortinget i januar i år. Endringen av ordbruken i lovverket betyr ikke at lovene endres.

Hedret med pris

Cato Zahl Pedersen ble hedret for arbeidet med idrett for funksjonshemmede.

Statsminister Jonas Gahr Støre og idrettspresident Zaineb Al-Samarai delte ut prisen under årets Idretts-galla.

Zahl Pedersen drev selv flere idretter som funksjonshemmet. I dag er han landskjent som tungt engasjert frivillig innen Paraidretten. LUPE gratulerer Cato med den velfortjente hedersprisen.

OVERVELDENDE GLAD:

Cato Zahl Pedersen var tydelig rørt da han mottok hederspris under årets Idretts-galla.

CRPD ute på høring

Kultur- og likestillingsdepartementet har sendt utredningen om inkorporering av CRPD i norsk lov på høring. Svarfristen er 5. juni.

Det juridiske ekspertutvalget som står bak utredningen om FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), overleverte sin rapport til kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery i januar i år.

Et sentralt spørsmål er om konvensjonen skal inkorporeres i menneskerettsloven, noe som vil gi forrang for konvensjonens bestemmelser ved motstrid med norsk lov.

Utvalget har ikke avgitt en enstemmig innstilling. Flertallet antar at de rettslige konsekvensene av å inkorporere konvensjonen vil bli begrenset, og anbefaler at CRPD skal inn i menneskerettsloven.

Vi beklager

LUPE beklager at utgave 04/23 ble forsinket utsendt.

Når bladene forlater trykkeriet så fraktes de i kasser til Bakkely arbeidssenter i Finnsnes for påliming av adresseetiketter. Det er en fin jobb som gjøres der, som LUPE ønsker skal fortsette.

Etter at etikettene er satt på, blir bladene hentet og sendt til en distribusjonssentral hos Posten. Derfra blir bladene sendt ut til medlemmene. Denne gang skjedde det en feil som førte til at kassene med bladene ble sendt tilbake til Bakkely. I all julestriaen så medførte dette en større forsinkelse. Vi beklager dette.

Et mindretall mener at Norge allerede har gått for langt med å inkorporere konvensjoner med forrang, og er uenig i at inkorporering av CRPD bare vil få begrensede rettslige konsekvenser. Et alternativ kan være at konvensjonen heller inkorporeres i likestillings- og diskrimineringsloven.

Hele rapporten er publisert på nettsiden til regjeringen.no: rapport-crpd-del1.pdf

Det viktige samarbeidet

Tekst: Hege Lalid, leder av LUPE

Pårørende erfarer fremdeles utfordringer i samarbeidet med helsetjenesten, og etterlyser mer systematikk i samhandlingen.

Dette fremgår av Nasjonal pårørendeundersøkelse fra 2021/22, som ble gjennomført av Opinion AS for Helsedirektoratet. Undersøkelsen viser blant annet at pårørende i stor grad ikke opplever at de involveres og får medvirke så mye som innsatsen og omsorgsarbeidet deres skulle tilsi. Det kreves større grad av systematikk i pårørendesamarbeidet fra helse-tjenestens side, påpeker de.

Lupe tenker at følgende er viktig for å skape et godt pårørendesamarbeid:

Anerkjennelse

Pårørende erfarer ofte at deres kunnskap, erfaring og engasjement for personen de er pårørende til ikke alltid blir tatt på alvor. Alle pårørende er forskjellige og har ulike behov. Det er essensielt at de tas på alvor, og samtidig opplever at de kan påvirke og medvirke i praksis. Dette kan vektlegges bl.a. gjennom en god dialog og åpen kommunikasjon med fokus på dette:

- Se og anerkjenne hver enkelte pårørende som et individ, og ikke som del av en ensartet pårørende-gruppe.
- Ha et gjennomtenkt perspektiv. Pårørende med engasjement og interesse for samarbeid er til det beste for den de er pårørende til.
- God praksis skjer kun gjennom god handling.

Maktperspektiv og konflikthåndtering

Pårørende står som regel i et asymmetrisk forhold til hjelpeapparatet. Tjenesteytere bør være bevisste på denne asymmetrien i all samhandling med pårørende.

Det kan oppleves som vanskelig å være avhengig av andre mennesker og systemer for at den du er pårørende til, eller deg selv, skal kunne ha ett godt liv. Man kan være redd for å komme med kritikk mot tjenesteytere, eller godta kritikkverdige forhold, i frykt for å bli stemplet som en «vanskelig» pårørende. Å bli stemplet slik kan oppleves som problematisk og sårt, da de fleste har et stort engasjement for den de er pårørende til.

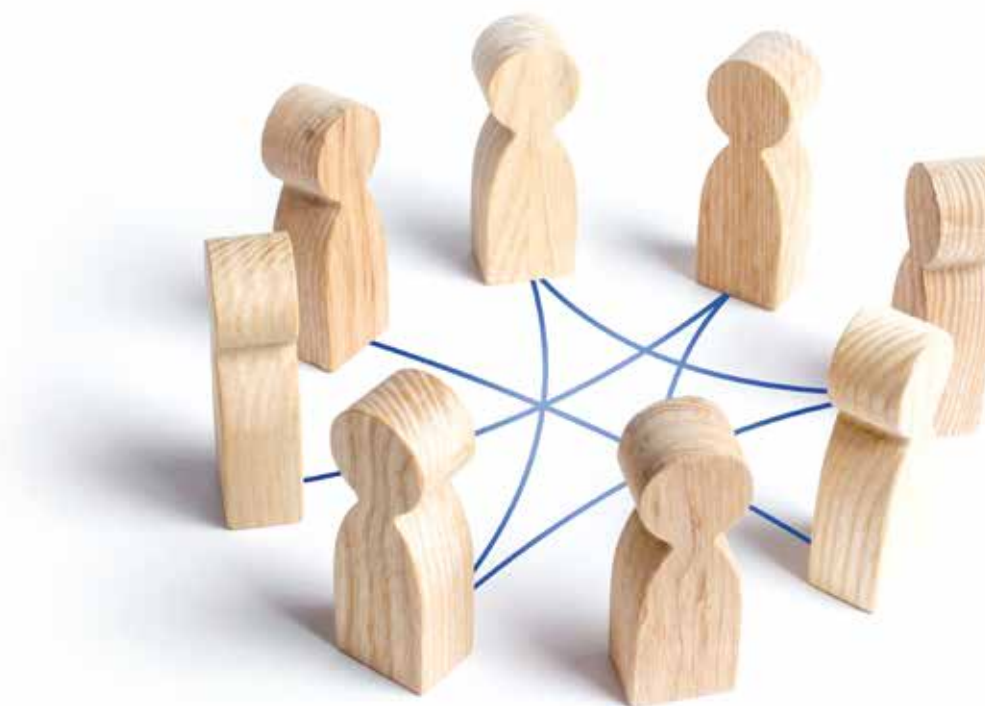
For mange personer med utviklingshemming er familien det eneste de har av sosialt nettverk. De med behov for helse- og omsorgstjenester går gjennom hverdagene med «x» antall timer betalt hjelp. Familien blir en annen dimensjon i dette, og vil alltid være der betingelsesløst. Betydningen av familien må ikke bagatelliseres.

Forutsetningen for å skape gode samarbeidsforhold er relasjonsbygging, forventningsavklaring, åpen dialog og bevissthet rundt maktperspektivet.

Brukermedvirkning

Hvordan kan man sikre en reell brukermedvirkning? Brukermedvirkning er noe som i dag skal ligge som en selvfølge i helsetjenestens samhandling med brukere og pårørende, men situasjonen er dessverre ikke slik.

Forutsetningen for å skape et godt samarbeid er relasjonsbygging, forventningsavklaring, åpen dialog og bevissthet rundt maktperspektivet.

Illustrasjonsfoto: Shutterstock

Helsedirektoratets rapport «Hvor skal man begynne» (2019) viser at på tross av økt oppmerksomhet på brukermedvirkning, oppleves den reelle brukermedvirkningen fortsatt som lav.

Brukeren og familien får sjelden definere behovene sine selv, og har liten påvirkningskraft på når og hva de får av hjelp. Brukernes egne perspektiver inkluderes i liten grad i utformingen av den enkeltes tjenestetilbud, noe som hindrer tilpasninger til den enkeltes helhetlige livssituasjon.

En slik mangel på reell brukermedvirkning skaper mistillit og mistro, og hindrer at brukerne føler seg trygge og opplever mestringsfølelse.

Mange pårørende ønsker å bli involvert i behandling og oppfølging, men opplever at de ikke blir sett på som en partner i dette arbeidet, heller tvert i mot i

mange tilfeller.

Pårørende, særlig til mennesker med psykiske helse- og rusproblemer, opplever at helsepersonell «skyver taushetsplikten foran seg», og lar være å innhente samtykke fra brukeren eller involvere deres pårørende. Pårørende føler seg ofte overlatt til seg selv, og opplever at taushetsplikten er til hinder for samarbeid og involvering.

Et godt samarbeid med pårørende er avgjørende for å yte gode helse og omsorgstjenester. Det er viktig å ta i bruk forskningen, veiledere og andre verktøy for å øke kunnskapen på dette området.

Det er essensielt å se på pårørende som en likeverdig partner i dette arbeidet. De sitter ikke inne med all kunnskapen, men det gjør heller ikke hjelpeapparatet. Kommunikasjon, kunnskapsdeling og en kunnskapsbasert praksis må til.

HOLMENKOLLEN DAGSENTER OG BOLIGER HDS Setra v 16 C, 0786 OSLO Tlf. 22 70 34 50	ANBYGG Ringtrostveien 11 2032 MAURA Tlf. 63 99 77 90	Hedmark Rehabservice AS Vålgutua 212 2436 VALER I SOLØR Tlf. 62 42 11 12	Kalvenes VVS Langarinden 1 5131 NYBORG Tlf. 55 36 66 44	Per Reboli AS Markavegen 9 2920 LEIRA I VALDRES Tlf. 61 36 25 55
Edward Johnsen MØREMAT ETAB. 1890 Alt i fisk, fiskemat og lakseprodukter Averøy, Norway / www.edwardjohnsen.no	HAMAR PUKK&GRUS Rudshøgda Pukkverk as	Ålvsbyhus Norge AS Ekholtveien 114 1526 MOSS Tlf. 69 23 54 40	Karde AS Teknologi for livsmestring www.karde.no www.mylifeproducts.no	Bergen Air AS Leirvikflaten 23 5172 GODVIK Tlf. 55 50 87 60
1 Trafikkskole Jernbanegata 7, 3916 PORSGRUNN Tlf. 952 98 810	AKTIVA Sjøgata 5 9300 FINNSNES Tlf. 77 84 10 80	Elto Regnskap AS Storebotn 72C 5309 KLEPPESTØ Tlf. 56 15 61 68	SISO Vekst AS - Bedre hverdag - Trollbukta 8226 STRAUMEN Tlf. 75 69 80 90	Rørlegger'n Lillehammer AS Nordsetervegen 55 2618 LILLEHAMMER Tlf. 61 05 23 11
Blomsterstua Kirkegata 66, 2609 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 13 31	Agn Rør AS Bårdslugguvegen 162 2653 VESTRE GAUSDAL Tlf. 957 87 998	Bergsli & Sønn AS Karimoen 24A 2743 HARESTUA Tlf. 976 82 533	Heis1 Tromsø AS Strandveien 90 9007 TROMSØ Tlf. 77 68 36 20	Pettersen Maskin AS 2634 FÅVANG Tlf. 480 43 118
TAXI 03550 ROMERIKE	Motorsenteret Heidal AS Ysterivegen 5 2676 HEIDAL Tlf. 61 23 34 00	Vestlandstak as 6020 ÅLESUND Tlf. 70 11 29 10	T. AASEN SOLSKJERMING Forusparken 28 4031 STAVANGER Tlf. 51 85 99 00	Thune AS Maridalsveien 1 8530 BJERKVIK Tlf. 76 97 72 00
Stiftelsen Ragna Ringdals Dagsenter - Den gode hverdagen - Hans Nielsen Hauges gate 44 A 0481 OSLO Tlf. 23 40 08 00	Hermansen Maskin AS Brekka 4 3077 Sande i Vestfold Tlf. 33 77 92 69	Nettec AS Kolbotn 14 1410 KOLBOTN Tlf. 66 81 06 40	Eiker Husbygg AS Anemoneveien 5 3050 MJØNDALEN Tlf. 906 87 311	Norspray AS Maskinveien 10 4033 STAVANGER Tlf. 51 22 07 00
Bilbransjens Opplæringskontor AS Midtunheia 22 5224 NESTTUN Tlf. 912 45 911	LØST-TEK ØSTLANSKE BYGGTEKNIKK Kallerudlia 3 2816 GJØVIK Tlf. 61 18 49 47	Røset AS Flønesvegen 14 7580 SELBU Tlf. 918 77 057	Rudshøgda Pukkverk AS Mårvegen 14 2211 KONGSVINGER Tlf. 414 97 789	KARLSEN FARGEHANDLET AS Gausdal FARGERIKE Karlsen Tlf. 61 22 68 00 - www.fargerike.no
haldde ARKITEKTER AS Sorenskriverveien 11 9513 ALTA Tlf. 78 43 77 14	Storåsen AS Sjusjøvegen 2185 2612 SJUSJØEN Tlf. 62 00 08 18	Nordre Land Regnskap SA Storgata 49 2870 DOKKA Tlf. 61 11 88 50	GK Rør AS avd Gjøvik Thomasdalen 1 2818 GJØVIK Tlf. 61 17 30 40	abacus Breivikbråteveien 9 1555 SON Tlf. 400 01 850
Engens Oljesenter AS Næringsparkvegen 22 2320 FURNES Tlf. 62 54 07 70	Rognan Fargehandel AS Strandgata 11 8250 ROGNAN Tlf. 75 69 06 50	Nordicgsa AS Flyspeditørens Senter 2060 GARDERMOEN Tlf. 63 93 06 90	MH Graving AS Haulandmarka 3B 4321 SANDNES Tlf. 919 13 787	
BallangenSjøfarm AS Fornes-E6 92 8540 BALLANGEN Tlf. 76 92 78 89	Byggmester Bjørgan Kildeveien 14 2340 LØTEN Tlf. 916 01 300	REMA 1000 LIERSTRANDA Tlf. 32 84 94 90	Alento AS Sankt Hallvard vei 3 3414 LIERSTRANDA Tlf. 474 50 630	JP Bygg og Betong AS Nygardsbakken 4 2827 HUNNDALEN Tlf. 61 12 50 00
HAALAND Takst & Boligveileder AS • Bistand ved overtakelse • Teknisk rådgivning • Tilstandsvurdering • Vedlikeholdsplan • Forhåndstakster • Arealmåling ☎ 922 64 215 haaland.boligtakst@gmail.com	EIDSVOLL BILSENTER Botshaugtangen 54A 2080 EIDSVOLL Tlf. 63 95 89 00	SKARE & NES A/S SKARE & NES AS Tlf: 32 71 18 70 Fax: 32 71 18 79 3350 Prestfoss	SOLSTEIN Bleikmyrvegen 45 4276 VEDAVÅGEN Tlf. 52 04 40 40	FOLLO TAXI Ring 06485 Kveldroveien 17 1407 VINTERBRO
			Tromsø Parkering AS Vestgate 23 9008 TROMSØ Tlf. 77 79 06 50	Best for byen! tromso-parkering.no

Vekstra Hardanger og Voss AS Skulegata 11A 5700 VOSS Tlf. 56 52 07 70	Jevnaker Elektriske Forretning A/S Storg. 21 3520 JEVNAKER Tlf. 61 31 11 99	Kristiansen as BETONGPUMPING - SKIEN Rødmyrsvingen 94, 3735 SKIEN Tlf. 901 85 868
Elvsveen Blikkenslagerverksted AS Storgata 155D 2390 MOELV Tlf. 991 62 530	Stiftelsen Våler Bo og servicesenter Vålerdalen 1 2436 VALER I SOLØR Tlf. 908 24 512	Birkeland Elektro A.S Støget 74, 4760 BIRKELAND Tlf. 37 27 61 08
PAUL BERG AS All innen graving og transport Annonse nr. 2007/2008 nr. 25, 2007/2008 nr. 26, 2007/2008 nr. 27	Mjøsa Varmepumpeservice AS Storgata 16 2815 GJØVIK Tlf. 915 81 880	Sarpsborg ASVO "ARBEIDSPlassen FOR UTVIKLING" Roald Amundsens gate 33, 1723 SARPSBORG Tlf. 69 10 80 40
snøgg www.snogg.no	05060 DRAMMEN TAXI	Brattli Bygg Anders Woie - 90768447
MURMESTRE DELPHIN OG KLASHAUGEN delphin@online.no Industrigata 56C 2619 LILLEHAMMER Tlf. 61 25 42 73	JAG Schweigaardsgate 14 0134 OSLO Tlf. 962 09 666 www.jagassistanse.no	Interior Roligheden, 4818 FÆRVIK Tlf. 980 35 023
Rua bygg & Takst Nordre Ruavei 7 3614 KONGSBERG Tlf. 916 93 669 www.ruabyggogtakst.no	Byggmester Madsen & Giseth AS Rødsåsen 7 1389 HEGGEDAL Tlf. 905 57 693	RETURA Ditt lokale avfallselskap MIDT Havneveien 116, 7300 ORKANGER Tlf. 72 48 67 70
Skiptvet Mur og Betong AS Askimveien 492 1816 SKIPTVET Tlf. 970 07 546	ASKIO HEDMARK AS Skansvegen 5 2383 BRUMUNDDAL Tlf. 62 34 74 00	exacta Autorisert regnskapsfører selskap Dyrmyrgata 4 3611 KONGSBERG Tlf. 926 30 300

UiT Norges arktiske universitet

Utgjør en forskjell. BLI VERNEPLEIER!

Bachelor i vernepleie, heltid
Studiested: Harstad, høsten 2024

Søknadsfrist: **1. mars/15. april** via Samordna opptak

Mer info: uit.no
E-post: studie-hf-ivp@hjelp.uit.no

Klagen førte frem

Tekst: Lily Kalvø

Politidirektoratet har omgjort vedtaket om passnekt for «Tarjei».

Personen vi omtaler i denne artikkelen har et annet navn. Vi har valgt å anonymisere han av personvern-hensyn. «Tarjei» søkte om å fornye passet sitt, og om å få et nasjonalt ID-kort med reiserett ved Sør-Vest politidistrikt den 21. desember 2022.

Avslaget om pass ble fattet 8. mars 2023. Vedtaket om passnekt er gjort med en lite kjent lovhjemmel som kan ramme mennesker med utviklingshemming og psykiske lidelser (red. anm. « § 5. Passhindring» i Lov om pass, tredje ledd bokstav d). Sør-Vest politidistrikt ville heller ikke gi han et nasjonalt ID-kort med reiserett.

En lang kamp

Moren, Hege Lalid, søkte advokatbistand og klaget på avgjørelsen i Sør-Vest politidistrikt på vegne av sønnen. Klagen ble oversendt til Politidirektoratet 9. mai i fjor.

Advokat Fredrik Undheim poengterer her at politiets vedtak fremstår som tynt og dårlig begrunnet, og vektlegger at «Tarjei» er avhengig av reisedokumenter for kunne dra på utenlandsferie med sin familie. Dette er veldig viktig for helsen og livskvaliteten, da han ikke har et sosialt nettverk utenom familien.

FAKSIMILE: Under Lupen nummer 3 2023.

Hege, eller ansatte i bofellesskapet, er alltid med på utenlandsreisene og tar vare på reisedokumentene.

– Selv om sønnen min har flere diagnoser som gjør ting litt vanskeligere for han, så betyr ikke det at han utgjør en risiko for at han skulle bli plukket opp i utlandet på statens regning, eller at han vil være en fare for seg selv, sier hun.

Familien innhentet en legeerklæring fra fastlegen som tilrår at pass utstedes.

En prinsipiell gjennomgang

Klagebehandling er ofte en langsom prosess. Det ble ingen utenlandsferie i fjor. Avgjørelsen fra Politidirektoratet kom i et brev datert 29.12.23. Her står det:

«Etter en konkret helhetsvurdering har Politidirektoratet kommet til at klagen tas til følge».

Politidirektoratet legger blant annet til grunn at passlovens hjemmel om passnekt er en «kan»-bestemmelse, og anfører blant annet dette:

«For å kunne nekte pass etter denne bestemmelsen kreves det at passøkeren er alvorlig sinnslidende eller psykisk utviklingshemmet, og ikke vil være i stand til ta vare på seg selv i utlandet. I tillegg må det også foreligge tungtveiende grunner som taler for passnekt.

Hver sak må behandles individuelt. Ved avgjørelsen skal det tas i betraktning hvilken betydning pass og nasjonalt ID-kort med reiserett vil ha for søkeren».

Ikke grunnlag for passnekt

Politidirektoratets konklusjon er at det i denne saken ikke kan være avgjørende at klageren alene ikke er i stand til ta vare på seg selv i utlandet.

«Ut ifra sakens opplysninger har Politidirektoratet vurdert det som sannsynlig at klageren, sammen med sin familie, vil bli ivaretatt på en ferietur. På bakgrunn

av at klageren ikke har noen historikk med problemer på utenlandsreiser, samt at behandlende lege anbefaler at klageren har reisedokumenter, mener Politidirektoratet at det ikke foreligger tungtveiende grunner til nekte pass og nasjonalt ID-kort med reiserett.

Politidirektoratet mener det ikke er grunnlag for nekte klageren pass og nasjonalt ID kort med reiserett i medhold av passloven § 5 fjerde ledd og ID-kortloven § 5 fjerde ledd. Klagen tas til følge.»

– En grundig vurdering

Advokat Fredrik Undheim mener Politidirektoratet her har gjort en grundig vurdering og tatt hensyn til hvor viktig det er for en person å kunne ha pass.

– I vedtaket er det gjort til et hovedspørsmål om det er tungtveiende grunner for å nekte å utstede pass, og det er et godt utgangspunkt for å unngå feilaktige vedtak, sier han til Under Lupen.

Advokaten mener det kan være grunn for personer som tidligere har fått avslag til å søke på nytt, og eventuelt påklage et nytt avslag.

Krever lovendring

Passnekt på grunn av diagnose eller funksjonsnedsettelse er i strid med menneskerettighetene.

Det mener CRPD-utvalget, FFO og Likestillings- og diskrimineringsombudet, og krever at passloven må utformes i tråd med CRPD.

Live Kroknes Berg, faglig leder av Rettighetscenteret i FFO, kjenner godt til problemstillingen som omtales i Under Lupen.

– Saken er et godt eksempel på hvorfor passloven må endres. Å bruke en diagnose som grunn til å nekte noen utreise fra eget land er i strid med menneske-

Foto: Sjølag Bauner, VOLO

rettighetene. Dette er ekstremt inngripende. Det er en skam at loven ikke er i tråd med CRPD, sier hun.

Eli Knøsen, fagdirektør i Likestillings- og diskrimineringsombudet, fortalte til NRK Rogaland at hun er både trist og forbannet over passlovens § 5. Ombudet har nylig laget en rapport som handler om hvordan CRPD blir ivaretatt i norsk lovverk og i praksis. Her poengterer de at passloven er blant lovene som må endres.

– Vi er i ferd med å utforme et brev til Justisdepartementet for å følge opp dette, forteller Knøsen til Under Lupen.

– Passloven må endres

Tekst: Hege Lalid

20 000 personer med utviklingshemming kan oppleve å bli nektet pass.

I utgave 0323 publiserte Under Lupen historien om hvordan en paragraf i passloven kunne få store konsekvenser for et enkelt individ og hans familie. NRK Rogaland fulgte opp denne saken med en artikkel publisert 12. januar i år.

Det er sønnen min som ble nektet pass av Sør-Vest politidistrikt – et vedtak som ble basert på hans funksjonsnedsettelse. Jeg er ikke bare mor, jeg er også leder i LUPE. Denne brutale opplevelsen påførte meg stor bekymring på vegne av våre medlemmer.

Kan ramme mange

Det finnes ingen eksakt statistikk over antallet personer med utviklingshemming i Norge. Men ifølge Helsedirektoratet (2017) mottar ca. 20 000 personer over 16 år med utviklingshemming kommunale helse- og omsorgstjenester. Hver kommune har gjennomsnittlig ca. 50 tjenestemottakere med utviklingshemming. De minste kommunene har få eller ingen, og Oslo har omtrent 1700.

Personer med utviklingshemming er ingen ensartet gruppe. Noen vil klare seg fint alene i utlandet. Men størstedelen av menneskene i denne gruppen vil være avhengig av ledsagere for å kunne dra til utlandet.

Ukjent paragraf

Passloven, som inneholder en paragraf som spesifikt er rettet mot personer med utviklingshemming, er ukjent for de fleste. Men en paragraf i en lov som så åpenbart diskriminerer tusenvis av mennesker i Norge burde vært folkeopplysning. Jeg finner det skremmende at denne loven har fått lov til å eksistere i sin nåværende form uten offentlige reaksjoner.

Så lenge denne loven praktiseres kan ingen med en utviklingshemming være trygge på å få utstedt et pass når de trenger det.

Legger man til grunn tallene fra Helsedirektoratet, kan så mange som 20 000 mennesker bli nektet å forlate Norge. Dette som en direkte konsekvens av en lov som er i strid med menneskerettighetene.

CRPD, FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, er tydelig på at diskriminering på bakgrunn av diagnose er i strid med konvensjonen. I Norge er passloven § 5 et tydelig eksempel på at menneskerettighetene ikke gjelder alle.

Står årets ferietur i fare?

Sør-Vest politidistrikt viser til 10 vedtak om passhindring i 2023. Det finnes 12 politidistrikter i Norge. Hvor mange vedtak om passhindring utsteder de andre distriktene?

Hvor i prosessen tas beslutningen om en eventuell passhindring for personer med utviklingshemming? Er det på passkontoret hvor den unge mannen med Downs syndrom står med sine pårørende/verge for å bestille pass for å reise til Spania? Eller tas beslutningen basert på en politilogg hvor det er en mistanke knyttet til en utviklingshemming?

Det er skremmende at det finnes en lov som forvaltes så tilfeldig. Så lenge denne loven praktiseres kan ingen med en utviklingshemming være trygge på å få utstedt et pass når de trenger det.

Vilkårlig praksis

Ulik praksis i politidistriktene kan tyde på at beslutninger om passnekt tas på manglende kunnskapsgrunnlag. Men en slik beslutning kan ikke overlates til tilfeldigheter og vilkårlig saksbehandling.

At vedtaket om passnekt kan påklages til politidirektoratet gir ikke tilstrekkelig rettsikkerhet. Det er ikke alle som har økonomiske midler til å engasjere en advokat, og noen mangler kanskje et støtteapparat som kan vise vei i et system som tilrettelegger for

brudd på menneskerettighetene våre. Det er heller ikke gitt at pårørende har ressurser til å kjempe en slik kamp. Hvem skal da ta denne kampen for personer med utviklingshemming?

CRPD må bli inkorporert i norsk lovverk. Det kan ikke lenger aksepteres at personer med nedsatt funksjonsevne skal bli utsatt for menneskerettighetsbruddene som pågår.

Jeg håper virkelig ikke at noen andre vil oppleve at sommerferien til utlandet i år blir hindret av passlovens § 5. Denne paragrafen i passloven må tas ut.

Lov om pass

§5, bokstav d, sier i klartekst at pass kan nektes utstedt dersom søkeren er alvorlig sinnslidende eller psykisk utviklingshemmet, og ikke vil være i stand til å ta vare på seg selv i utlandet.

Sommerferie
2024
solgarden.no
24 14 66 60
Bestill nå!

Følg oss på

SOLGÅRDEN
trygghet, trivsel og glede

Helen Hartel Rådgivning AS Stavåsen 7200 KYRKSÆTERØRA Tlf. 948 34 929	price Nybruveien 7 3055 KROKSTADELVA Tlf. 32 23 10 80	RPT Orstadv. 114 4353 KLEPP STASJON Tlf. 51 78 66 00	NK Elektriske AS Svangstrandv. 2 B 3410 SYLLING Tlf. 32 84 66 00	Din Elektriker Toten AS Lenagata 114 2850 LENA Tlf. 61 16 53 50
NORDNES VERKSTEDER AS Vi skaper ringvirkninger www.nordnes-verksteder.no	Aktivklinikken Lillehammer as Nordseterveien 45 2618 LILLEHAMMER Tlf. 417 56 000	Centec Norge AS Strøket 8 1383 ASKER Tlf. 66 75 81 60	Ortopedisenter as Gartnerv 10 2312 OTTESTAD Tlf. 62 57 39 00	Norsk Industrivask AS Rauerskauveien 522 1482 NITTEDAL Tlf. 902 04 771
JOTUN	Lillerønning Kotsøy 7387 SINGSÅS Tlf. 72 43 60 60	Metizoft AS Mjølstadnesvegen 15 6092 FOSNAVÅG Tlf. 70 08 47 00	BRB Bygg AS Hellebergveien 35 3960 STÅTHELLE Tlf. 906 18 673	SG Armaturen AS Skytterheia 25 4790 LILLESAND Tlf. 37 50 03 00
PRIMA Idrettsveien 2, 7072 HEIMDAL Tlf. 72 89 43 00	Høgskolen i Molde avd for vernepleierutdanninga PB 2110, 6402 MOLDE Tlf. 71 21 40 00	Karmøy BEGRAVELSESBYRÅ Døgnvakt: 52 81 62 22 Til tjeneste i over 50 år Karmøyvegen 21 4270 Åkrahamn karmoybb.no Praktisk hjelp og veiledning ved dødsfall og begravelse Dødsannonse: karmoy.vareminnesider.no		
SpareBank 1 Helgeland Jernbanegata 15 8622 MO I RANA Tlf. 75 11 90 00	speira			

Alle har rett til å bli hørt!

JAG Assistanse AS er en ideell BPA-leverandør for barn og voksne med store og sammensatte funksjonsnedsettelse, hvorav en kan være en kognitiv funksjonsnedsettelse.

- JAG bygger sitt verdigrunnlag på grunnleggende menneskerettigheter, likeverd og likestilling.
- Vi har fokus på individualitet, kvalitet og skreddersyr din assistanse.
- JAG er medlem av European Network for Independant Living (ENIL).
- Foreningen JAG er en ideell interessepolitisk forening som har som formål å sikre alles rett til å velge Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)
- JAG har stor kompetanse om BPA for personer med behov for assistert arbeidsledelse.

Ta kontakt for mer informasjon om hvordan vi kan skreddersy din BPA.

JAG
er som du.

JAG Assistanse AS | Telefon: 962 09 666 | www.jagassistanse.no | Følg oss gjerne på Facebook og Twitter!

Sommerferie

2024

solgarden.no
24 14 66 60
Bestill nå!

Følg oss på

SOLGÅRDEN
trygghet, trivsel og glede

Eidsiva.

LUPE Rogaland Utflukt med historisk sus

ET VAKKERT SKUE: Fjøløy fyr ute i havgapet er meget godt bevart.

Tekst og foto: Linda Djuve

Kultur og historie sto i fokus da Lupe Rogaland arrangerte en dagstur til flere av øyene i «gamle» Rennesøy kommune i fjor sommer.

Rennesøy var en kommune i Rogaland fylke frem til 2020, da det ble innlemmet i Stavanger.

Øyene er bundet sammen med bruer, og sørfra går det en lang undersjøisk tunell til øyene, slik at ferje ikke er nødvendig.

Første stopp var Utstein Kloster på Klosterøy. Vi fikk først overvære en konsert med «Stavanger Barokk» i klosterets kirkebygning, framført av sangerinnen Elin Aase og musikerne Henrikke Gjermundsen Rynning og Erik Skanke Høsøien, som spilte henholdsvis viola da gamba og lutt. Konserten var en blanding av instrumentalmusikk og sanger som for det meste handlet om forsmådd kjærlighet.

Unikt middelalderkloster

Deretter var det omvisning på klosteret, som er Norges eneste bevarte kloster fra middelalderen.

Vi fikk høre om historien tilbake til rundt 1200-tallet, og om hvordan deler av klosterbygningene ble modernisert og forandret av de forskjellige eierne. Da klosterets kirke ble innredet til sognekirke på 1600-tallet, ble den utsmykket av flere av de store kunstnerne fra stavangerrenessansen.

Etter reformasjonen sto selve klosterbygningene i lengre tid ubebodd og forfalt, helt til familien Frimann overtok klostergodset i 1700.

Arvingen Christopher Garmann flyttet dit i 1750, og da ble bygningene satt i stand og til dels forandret.

Hans kone Cecilie døde i barsel, og Garmann lovet å aldri gifte seg igjen. Men dette løftet holdt han ikke. Da han giftet seg 20 år senere, skal han ifølge vandrehistorien ha sett sin avdøde kone Cecilie, og han døde selv en uke senere. I dag hevdes Cecilie å være klosterets spøkelse, kalt «Den hvite dame». Vi så ikke noe til henne på vår vandring rundt omkring på klosteret.

Kulinærisk høydare

Så bar det videre til Utstein Kloster Hotell på Mosterøy, hvor vi fikk servert en velsmakende toretters lunsj.

STORSTUEN I ØSTFØYEN: Denne delen av klosteret ble modernisert av Ryfylke-fogden Christopher Garmann da han flyttet dit i 1750.

KLOSTERKIRKEN: Guiden forteller om interiøret i Klosterkirken, blant annet altartavlen og prekestolen fra tidlig på 1600-tallet.

SJELDENT KULTURMINNE: Utstein Kloster på Klosterøy er Norges eneste bevarte kloster fra middelalderen. Her hadde Harald Hårfagre sin kongsgård.

VIDSTRAKT UTSIKT: Fjøløy fort er blitt et populært turmål etter at det ble åpnet for publikum i 2009. Her er utsikten mot Stavanger fra en av kanonstillingene på fortet.

Restauranten har en fin beliggenhet like ved sjøkanten med flott utsikt utover fjorden. Ved hotellkaien ligger seilskuta «Restauration», en tro kopi av sluppen som ble brukt av utvandrere til Amerika i 1825.

Etter at maten var fortært, benyttet vi anledningen til å ta skuta i nærmere øyesyn. De må ha hatt det ganske trangt om bord de tre månedene overfarten varte. 52 mennesker var det da de la fra kai i Stavanger, og ved ankomst New York var antallet økt med en nyfødt baby.

Fjøløy fort og fyr

På Fjøløy, ca. 3 km fra Utstein Kloster Hotell, ligger et fort som tyskerne begynte å bygge i starten av 2. verdenskrig. Det er et stort utmarksområde med en rekke bygninger og installasjoner, som etter krigen ble overtatt av det norske forsvaret.

Fortet var en viktig del av kystartilleriet i Rogaland til det ble nedlagt i 1999. Dette var lenge et hemmelig og utilgjengelig område, og ble etter nedleggelsen brukt til øvingsområde for Forsvaret, før det i 2009 ble åpnet for publikum. Det er nå et populært turmål med vakkert landskap og en vidstrakt og flott utsikt i alle himmelretninger.

De av turfølget som ønsket det, kunne bli med på en rusletur langs de mange turveiene og stiene. Noen av oss gikk helt til toppen, hvor det blåste friskt denne dagen. Vi var ellers heldige med været; det var meldt regn, men vi fikk sol og oppholdsvær hele dagen.

Siste stopp på turen var Fjøløy fyr, opprinnelig fra midten av 1800-tallet, men modernisert flere ganger. Nå er fyret automatisert, og det bor ingen i bygningene her. Flere av deltakerne syntes det var spennende å utforske området rundt fyret, før vi satte kursen tilbake til Stavanger etter en lang og innholdsrik dag.

LUPE Trøndelag

Feststemning i Røros

Tekst og foto: Magne E. Skjetne

Årets førjulstur gikk til Røros 10.-12. november.

Røros står som kjent på UNESCOs verdensarvliste med bakgrunn i bergverksdriften gjennom flere 100 år. 98 feststemte medlemmer av LUPE Trøndelag dro til bergstaden for å nyte en trivelig helg med julebord.

Det var ikke bare julebordet som fristet deltakerne. Foruten et innbydende badeanlegg, hadde LUPE tilrettelagt et allsidig program med bl.a. toraderkonsert og besøk på Røros museum. Det var også duket for en ekstra visning av den populære filmen (Ola – en helt vanlig uvanlig utviklingshemmet gutt).

Lørdag kveld ble kronet med et gedigent julebord. Hotellet var overfylt av gjester, men vi var heldige og hadde tilgang til et eget lokale (som ble brukt til

DANS OG MORO: Etter et meget smakfullt julebord var dansen i full gang.

alle måltidene). Kvelden ble avsluttet med en runde i baren, og dans til et populært orkester.

Helgen var så vellykket at det ble meldt ønske om en ny tur til Røros hotell kommende høst.

LUPE Agder

Bowling på Evje

Tekst og foto: Synnøve Tisland

UTE I NATUREN: Det var god stemning rundt matbordet.

Det ble en koselig kveld med bowlingkonkurranse og et måltid ute i det fri for alle som deltok på dette arrangementet.

Invitasjonen ble sendt ut på mail til medlemmene som hadde oppgitt den, men LUPE Agder oppdaget at den ikke var blitt sendt ut til alle. Dette beklager vi så mye.

Allerede 7. april vil det bli arrangert en ny utflukt til Lindland gård i Holm i Lindesnes kommune. Egenandelen er 100 kroner. Vil du være med? Påmelding til: Inger Lise Hodne på tlf. 466 34 419.

LUPE Agder avholdt sitt årsmøte 20. mars 2024.

● LUPE Vanylven

Godt oppmøte på julebordet

Teks og foto: Jan Svein Hammer

EN STRÅLENDE KVELD: Deltagerne på julebordet fikk servert nydelig mat og kaker, gode innlegg, musikk og dans.

LUPE Vanylven feiret sitt årlige julebord på Eidsåttun.

Det var 63 deltakere på julebordet, som i tillegg til et knallgodt måltid inneholdt informasjonsdeling, taler musikkinnslag og dans.

Otto Drage var kveldens konferansier. Lokallag leder Jan Svein Hammer orienterte om LUPE og om aktiviteten i foreningen i 2023. Elin Hammer spilte på keyboard, og Amanda Knardal sang solo.

Ove Eikrem holdt et innlegg om lokallagets kulturhistoriske reise til Polen. Det ble en spennende reise til flere historiske landemerker, med blant annet slottsbesøk, byvandring og en tur til Wislalogunen.

I neste utgave av Under Lupen vil vi omtale denne turen.

Etter middagen var det dans til levende musikk.

Stiftelsen Radarveien

Dagsenter Bolig Avlastning

Et godt sted å være

Radarveien 100, 1152 OSLO - Tlf. 23 38 34 00 - www.radarveien.no

Slik at de får bedre levevilkår og livskvalitet. Vi støtter arbeidet i forhold til mennesker med psykisk utviklingshemming i kommunen.

Ullensaker kommune
ullensaker.kommune.no

Hvaler kommune
hvaler.kommune.no

www.camphill.no

LANDSBYENE MED Plass for alle

Camphill-landsbyene er integrerte levetilfelleskap hvor mennesker med ulike behov for bistand lever side om side med omsorgspersoner i en levende og aktiv landsby.

Her er alle sysselsatt med fellesskapets mange oppgaver; håndverk, jordbruk, matlaging og hushold. Det legges vekt på nærhet til natur og mennesker, og opplæringen i dagliglivets mange gjøremål gir verdifull erfaring videre. Samtidig dekker arbeidet reelle behov i landsbyen.

Livet i fellesskap, arbeid, hverdag og fest danner grunnlag for et spennende og utfordrende miljø. I landsbyene pleies også et variert kulturliv med teater, sang, musikk, høytidsfeiring og utflukter.

Nye medarbeidere tilbys introduksjonskurs i landsbylivet og antroposofi, samt fireårig deltids Bachelorutdanning i helsepedagogikk og sosialterapi.

Camphill Norge består av landsbyene Hogganvik, Jøssåsen, Rotvoll, Solborg, Vidaråsen og Vallersund Gård. I Vallersund ligger også FRAMskolen som er et folkehøyskolelignende tilbud for deg mellom 18 og 25 år som lever med utviklingshemming.

Vi ønsker deg velkommen til landsbyene!

CAMPBILL LANDSBYSTIFTELSE
Malvikvegen 1333, 7550 Hommelvik
Telefon 73 97 84 60
Epost: sekretariat@camphill.no
www.camphill.no

Ulleberg Wold

FYSIKALSKE HJELPEMIDLER FOR BARN, UNGDOM OG VOKSNE

Vi leverer til fysioterapeuter, klinikker, institusjoner og privatpersoner i hele landet!

Nå med instruksjonsvideoer på helt ny nettside!

www.bamseprodukter.no

N ADVOKATFIRMAET NICOLAISEN

Du skal vite at vi er der og du skal vite hvor vi er

Olavsgaard Kontorsenter – Skedsmo
Hvamstubben 17 – 2013 Skjetten

Bekkestua – Bærum
Bærumsveien 205–207

Jessheim – Ullensaker
Gotaasgarden, Gotaasalléen 9

Solli Plass – Oslo
Henrik Ibsens gate 90, 3. etg.

Advokatfirmaet Nicolaisen ble etablert i 1988. Fra våre kontorer yter vi privat- og forretningsjuridisk bistand til klienter fra Oslo, Romerike, Lillestrøm, Asker og Bærum.

Vi tilbyr LUPEs medlemmer den første halvtimen med bistand gratis samt 20% på oppdraget.
Kontaktperson; Senioradvokat Jane Kongtorp Lier, tlf 98607060, epost: jane@advonico.no.

Besøk oss også på advonico.no

advonico.no

firmapost@advonico.no

Alle har rett til å bli hørt!

JAG Assistanse AS er en ideell BPA-leverandør for barn og voksne med store og sammensatte funksjonsnedsettelse, hvorav en kan være en kognitiv funksjonsnedsettelse.

- JAG bygger sitt verdigrunnlag på grunnleggende menneskerettigheter, likeverd og likestilling.
- Vi har fokus på individualitet, kvalitet og skreddersyr din assistanse.
- JAG er medlem av European Network for Independent Living (ENIL).
- Foreningen JAG er en ideell interessepolitisk forening som har som formål å sikre alles rett til å velge Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)
- JAG har stor kompetanse om BPA for personer med behov for assistert arbeidsledelse.

Ta kontakt for mer informasjon om hvordan vi kan skreddersy din BPA.

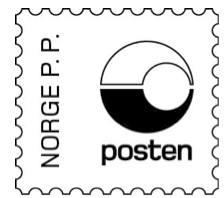
JAG Assistanse AS | Telefon: 962 09 666 | www.jagassistanse.no |
Følg oss gjerne på Facebook og Twitter!

JAG
er som du.

Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende - LUPE		Adresse	Telefon	E-post
Hovedkontor		Hans Nielsen Hauges gate 44b 0481 Oslo	948 89 241	post@lupeorg.no
Kontakt-telefon likepersonsarbeid				
Redaktør Under Lupen	Lily Kalvø		917 95 050	redaktor@lupeorg.no
Sentralstyret				
Leder	Hege Lalid	Søreveien 3 4154 Austre Åmøy	413 32 010	hege.lalid@lupeorg.no
Nestleder	Jan Svein Hammer	Rimstaddalen 121 6711 Bryggja	400 69 422	jan.svein.hammer@lupeorg.no
Sekretær	Ann Jorid Strømholt	Aasmund Vinjes gate 7A 4517 Mandal	915 99 839	post@lupeorg.no
Kassierer	Yngvar Bjarne Hurlen	Fallanveien 30A 0495 Oslo	476 14 769	yngvar.hurlen@lupeorg.no
Styremedlem	Magne E. Skjetne	Amundsdalveien 840 7036 Trondheim	992 44 720	magne.eilif.skjetne@lupeorg.no
1. vara-representant	Linda Djuve	Korallveien 18 4318 Sandnes	986 36 648	linda.djuve@lupeorg.no
2. vara-representant	Kristine Augland Fossheim	Agder alle 4H 4631 Kristiansand	993 20 520	kaf@lupeorg.no
3. vara-representant	Synnøve Tisland	Auklandsveien 12 4534 Marnardal	924 19 625	synnove.tisland@lupeorg.no
Fylkeslag				
Agder	Leder Synnøve Tisland	Auklandsveien 12 4534 Marnardal	924 19 625	post.agder@lupeorg.no
Oslo Viken	Leder Trine Merethe Buer	Akebakkeskogen 15 0490 Oslo	976 56 210	post.ov@lupeorg.no
Innlandet	Kontakt Sentralstyret	Hans Nielsen Hauges gate 44b 0481 Oslo	948 89 241	post@lupeorg.no
Telemark	Leder Torodd Meyer	Bekkhusevegen 4 3676 Notodden	918 82 964	post.telemark@lupeorg.no
Rogaland	Leder Beathe Hebnes	Hundvågveien 45 4085 Stavanger	974 14 176	post.rogaland@lupeorg.no
Vestland	Kontakt Sentralstyret	Hans Nielsen Hauges gate 44b 0481 Oslo	948 89 241	post@lupeorg.no
Møre og Romsdal	Leder Jan Svein Hammer	Rimstaddalen 121 6711 Bryggja	400 69 422	jan.svein.hammer@lupeorg.no
Trøndelag	Leder Magne E. Skjetne	Amundsdalveien 840 7036 Trondheim	992 44 720	post.trondelag@lupeorg.no
Nord-Norge	Leder Hugo Laksmark	Bondjordsvingen 9 9307 Finnsnes	934 43 568	bunnjord@gmail.com
Lokallag				
Vanylven	Leder Jan Svein Hammer	Rimstaddalen 121 6711 Bryggja	400 69 422	jan.svein.hammer@lupeorg.no
Vestfold	Leder Anne-Britt Forbord	Lågendalsveien 2571 3282 Kvelde	938 36 135	post.vestfold@lupeorg.no
Bergen/ Hordaland	Kontaktperson Jostein Søreide	Saksarrinden 62 5253 Sandsli	995 39 430	jostein.soreide@fellesforbundet.org

RETUR:
LUPE
Hans Nielsen Haugesgt. 44 B
0481 OSLO

Bli medlem i LUPE!

LUPE arbeider for full likestilling i samfunnet. Støtt arbeidet med å sikre utviklingshemmede rettigheter som gir dem gode og trygge bo-, arbeids- og aktivitets- og utdanningsmuligheter.

Meld deg inn i LUPE. Årskontigenten er kun kr. 200,-. Slik gjør du det:

Via nettsiden vår:
<https://www.lupeorg.no>

På e-post eller telefon:
post@lupeorg.no | Tlf. 948 89 241

Landsforbundet for
Utviklingshemmede og Pårørende

Vil du komme i kontakt med oss?

E-post: post@lupeorg.no | LUPEs kontaktelefon: 948 89 241